

# KALLELSE/UNDERRÄTTELSE

Upprättad  
2024-06-05



Kungsbacka

## Valnämnd

Sammanträde onsdagen den 12 juni 2024 kl. **08:30**  
**Kommunfullmäktigesalen, Storgatan 37**

	Ärende	Beteckning	Förslag
	Val av justerare		Christian Johansson (M) Reserv: Leif Gullvert (KB)
1.	Begäran om yttrande - Promemorian Biträde åt väljare	VN-2024- 00037	Förslag till beslut Valnämnden antar yttrandet daterat 2024-05-28 och översänder det som sitt svar till Kommunstyrelsen.
2.	Redovisning av delegeringsbeslut 2024	VN-2024- 00015	Förslag till beslut Valnämnden godkänner redovisningen av delegeringsbeslut fattade under perioden 2024-04-26 till och med 2024-06-03.
3.	Inkomna skrivelser 2024	VN-2024- 00001	Förslag till beslut Valnämnden noterar redovisningen av inkomna skrivelser till protokollet.
4.	Information från ledamöter och förvaltning 2024	VN-2024- 00005	Förslag till beslut Valnämnden noterar informationen till protokollet.
5.	Genomgång av rutiner vid valnämndens preliminära rösträkning	VN-2024- 00043	Förslag till beslut Valnämnden noterar informationen till protokollet.
6.	Valnämndens granskning och preliminära rösträkning	VN-2024- 00044	

Jan Byvik  
ordförande

Kristina Gudmundson  
sekreterare

Kristina Gudmundson  
Kungsbacka kommun  
Direkt 0300-83 44 99  
kristina.gudmundson@kungsbacka.se

Kungsbacka kommun  
434 81 Kungsbacka

Besöksadress

Datum  
2024-05-28Diarienummer  
VN-2024-00037

Kungsbacka

## Begäran om yttrande - Promemorian Biträde åt väljare

### Förslag till beslut i valnämnden

Valnämnden antar yttrandet daterat 2024-05-28 och översänder det som sitt svar till Kommunstyrelsen.

### Sammanfattning av ärendet

Valnämnden har fått promemorian ”Biträde åt väljare” på remiss.

Promemorian innehåller förslag till ändringar i vallagen (2005:837). Lagen innehåller bestämmelser om genomförande av val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige samt Europaparlamentet.

I promemorian föreslås ändringar i vallagen som innebär att röstmottagare alltid ska vara närvarande när en väljare på grund av funktionsnedsättning eller liknande anlitar ett biträde för att göra i ordning sina röster eller ta valsedlar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2025.

### Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse, 202-05-28

Yttrande, 2024-05-28

[Remiss av promemorian Biträde åt väljare \(Ju2024/00970\)](#)

### Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

### Beskrivning av ärendet

I Valmyndighetens utbildningsmaterial till Europaparlamentsvalet år 2024 framgår vad som gäller vid röstning och tystnadsplikt. Huvudregeln är att väljaren ska vara ensam bakom avskärmningen av valsedlar och valskärm. En väljare som, på grund av funktionsnedsättning eller liknande, behöver hjälp att rösta kan antingen ta hjälp av röstmottagare eller en annan person. Om en väljare får hjälp av en annan person får röstmottagaren endast hjälpa till om väljaren, eller den som hjälper väljare, begär det.

I och med lagförslaget stärks väljarens skydd mot otillbörlig påverkan då hjälpen bakom valskärmen och avskärmningen av valsedelställ alltid ska ske i närvaro av en röstmottagare.

Valnämnden ser positivt på åtgärder som minskar risken för otillbörlig påverkan och ställer sig positiva till de förslagna ändringarna i vallagen.

Sofia Jonsson

Administrativ chef

Till  
Kommunstyrelsen

Ert diarienummer  
KS 2024-00317  
Ju2024/00970

YTTRANDE  
Valnämnden

Datum  
2024-05-28

Diarienummer  
VN-2024-00037



Kungsbacka

## Yttrande över myndighetens remiss: Promemorian Biträde åt väljare

### Sammanfattande inställning

Nämnden anser att de författningsförslag som återfinns i promemorian är bra och relevant.

Valnämnden ser positivt på åtgärder som minskar risken för otillbörlig påverkan och ställer sig följaktligen positiv till de förslagna ändringarna i vallagen (2005:837).

### Nämndens inställning i detalj

Avsnitt 2.3 Röstmottagare bör alltid vara närvarande när väljare anlitar ett biträde

Nämnden har inga invändningar mot de förslagna formuleringarna.



Justitiedepartementet  
Grundlagsenheten

## Biträde åt väljare

### Remissinstanser

1. Botkyrka kommun
2. Eda kommun
3. Essunga kommun
4. Göteborgs kommun
5. Göteborgs universitet (juridiska institutionen vid Handelshögskolan och statsvetenskapliga institutionen)
6. Hallsbergs kommun
7. Haparanda kommun
8. Högsby kommun
9. Höörs kommun
10. Funktionsrätt Sverige
11. Föreningen valobservation i Sverige
12. Institutet för mänskliga rättigheter
13. Jönköpings kommun
14. Kammarrätten i Göteborg
15. Karlshamns kommun
16. Kristinehamns kommun
17. Kungsbacka kommun
18. Kungsörs kommun
19. Laholms kommun

20. Landskrona kommun
21. Linköpings kommun
22. Lunds universitet (juridiska fakulteten och statsvetenskapliga institutionen)
23. Lycksele kommun
24. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
25. Länsstyrelsen i Skåne län
26. Länsstyrelsen i Stockholms län
27. Länsstyrelsen i Västerbottens län
28. Länsstyrelsen i Västmanlands län
29. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
30. Länsstyrelsen i Östergötlands län
31. Myndigheten för delaktighet (MFD)
32. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
33. Malmö kommun
34. Neuroförbundet
35. Nätverket Unga för tillgänglighet
36. Piteå kommun
37. Ragunda kommun
38. Rättviks kommun
39. Sandvikens kommun
40. Stockholms kommun
41. Swedish International Liberal Centre
42. Sveriges Kommuner och Regioner
43. Synskadades Riksförbund
44. Söderhamns kommun
45. Trelleborgs kommun
46. Uppsala kommun
47. Valmyndigheten
48. Västerås kommun

49. Åmåls kommun
50. Älmhults kommun
51. Örnsköldsviks kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 22 augusti 2024**. Svaren bör lämnas per e-post till [ju.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:ju.remissvar@regeringskansliet.se) och med kopia till [benny.lindholm.narlinge@regeringskansliet.se](mailto:benny.lindholm.narlinge@regeringskansliet.se). Ange diarienummer Ju2024/00970 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

**Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats [www.regeringen.se](http://www.regeringen.se).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats [www.regeringen.se](http://www.regeringen.se).

Mathias Säfsten  
Departementsråd

Ju2024/00970

# Biträde åt väljare

April 2024



**Regeringskansliet**



## Sammanfattning

I promemorian föreslås ändringar i vallagen som innebär att en röstmottagare alltid ska vara närvarande när en väljare på grund av funktionsnedsättning eller liknande anlitar ett biträde för att göra i ordning sina röster eller ta valsedlar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2025.

# Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837).....	4
2	Väljares skydd mot otillbörlig bör förstärkas.....	5
2.1	Ett starkt skydd för fria och hemliga val är centralt i en demokrati.....	5
2.1.1	Fria och hemliga val utgör grundläggande utgångspunkter i valsystemet.....	5
2.1.2	Hur röstningen och röstmottagningen går till regleras i vallagen .....	6
2.1.3	Vissa väljare har en uttrycklig rätt att få hjälp med att göra i ordning sina röster och ta valsedlar.....	7
2.2	Väljarnas skydd mot otillbörlig påverkan har varit föremål för tidigare överväganden.....	8
2.2.1	Tidigare överväganden .....	8
2.2.2	Det finns indikationer på att gruppöstning förekommer .....	10
2.3	Röstmottagare bör alltid vara närvarande när väljare anlitar ett biträde.....	11
3	Ikraftträdandebestämmelse .....	13
4	Konsekvenser .....	13
5	Författningskommentar.....	14
5.1	Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837) .....	14

# 1 Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 § och 8 kap. 2 a § vallagen (2005:837) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

## **7 kap.**

### **3 §**

Varje väljare ska vara ensam bakom en valskärm och själv göra i ordning sina röster där. Därefter ska väljaren lämna valkuverten till röstmottagarna.

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster, ska dock på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *någon annan* person som hjälper honom eller henne vid röstningen.

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster, ska dock på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *ytterligare en* person som hjälper honom eller henne vid röstningen.

## **8 kap.**

### **2 a §**

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda, ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *någon annan* person som hjälper honom eller henne med detta.

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda, ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *ytterligare en* person som hjälper honom eller henne med detta.

---

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2025.

## 2 Väljares skydd mot otillbörlig bör förstärkas

### 2.1 Ett starkt skydd för fria och hemliga val är centralt i en demokrati

#### 2.1.1 Fria och hemliga val utgör grundläggande utgångspunkter i valsystemet

Den svenska folkstyrelsen och valsystemet bygger på principerna om fri åsiktsbildning och om allmän och lika rösträtt (1 kap. 1 § andra stycket regeringsformen). Folkets företrädare i riksdagen, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och Europaparlamentet ska därför utses genom val som är fria, hemliga och direkta. Med fria val avses att ingen annan får bestämma hur väljaren ska rösta, med hemliga val att väljaren inte är tvungen att visa eller tala om hur han eller hon har röstat och med direkta val att det är väljarna direkt som utser de ledamöter som ska företräda dem, dvs. att de är direktvalda av folket utan något mellanled.

I kravet på fria val ligger att alla väljare ska kunna rösta under sådana förhållanden att de inte utsätts för tvång eller annan otillbörlig påverkan från någon annan. Det allmänna ska inte heller blanda sig i valen i vidare omfattning än som behövs för att valen ska kunna genomföras. Det handlar till exempel om att tillhandahålla valmaterial och vallokaler och hantera röstmottagningen och rösträkningen. Kravet på hemliga val motiveras främst av intresset att skydda väljaren från den påverkan som kan uppkomma om andra får reda på hur väljaren röstar. Väljaren ska därför inte vara tvungen att visa eller tala om hur han eller hon har röstat. Valhemligheten gäller även efter valet, dvs. det ska inte gå att ta reda på hur någon har röstat.

Krav på fria och hemliga val följer även av internationella förpliktelser som Sverige har åtagit sig att följa. I artikel 3 i det första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den s.k. Europakonventionen, anges att konventionsstaterna är förbundna att anordna fria och hemliga val inom skäligen tidsintervaller under förhållanden som tillförsäkrar folket rätt att fritt ge uttryck för sin mening. Detta följer också av artikel 25 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter som slår fast att väljarna har rätt till hemliga val och att de också ska ha möjlighet att kunna rösta fritt.

Enligt artikel 29 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska personer med funktionsnedsättning garanteras politiska rättigheter och möjlighet att åtnjuta dem på lika villkor som andra. Enligt artikeln ska vidare rätten för personer med funktionsnedsättning att rösta genom hemlig röstning i val och folkomröstningar utan hot skyddas. De ska även garanteras att fritt kunna uttrycka sin vilja som väljare och, i detta syfte, vid behov, på deras begäran, tillåtas att vid röstning får assisteras av en av dem fritt vald person.

Riktlinjer om fria och hemliga val tas upp i den s.k. Venedigkommissionens kodex för god valpraxis (CDL-A [2002] 23 rev), som består dels av riktlinjer, dels av en förklarande rapport. Enligt riktlinjerna är valhemligheten en rättighet för väljarna men ska också respekteras av dem. Vikten av att röstningen sker individuellt framhålls särskilt. Ingen får övervaka eller kontrollera hur någon annan röstar. Det är staten som har ansvar för att valhemligheten upprätthålls och att det finns effektiva sanktioner mot överträdelser av den.

I den förklarande rapporten anges rörande valhemligheten att röstningen ska vara individuell. Vidare anges att familjöstning, då en familjemedlem kan övervaka röstningen av en annan familjemedlem, inkräktar på valhemligheten. Även alla andra former av kontroll av en väljare över en annan väljares röstning måste förbjudas (punkt 53).

I en reviderad tolkningsförklaring till kodexen från 2011, angående deltagande i val för personer med funktionsnedsättning, har Venedigkommissionen kompletterat principerna i kodexen (CDL-AD [2011] 045). I tolkningsförklaringen anges rörande valhemligheten att denna rättighet bör skyddas, bl.a. genom att garantera rätten att vid behov, på egen begäran, få hjälp att rösta av en person som man själv väljer. Detta ska göras under förhållanden som säkerställer att den valda personen inte utövar ett otillbörligt inflytande.

Europeiska kommissionen beslutade den 12 december 2023 att anta en rekommendation om inkluderande och motståndskraftiga valprocesser i unionen och förstärkning av den europeiska karaktären av val till Europaparlamentet och effektivisering av deras genomförande (rekommendation 2023/2829). Enligt rekommendationen bör medlemsstaterna främja valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning. Av arbetsdokument från kommissionens avdelningar Guide för god valpraxis från medlemsstaterna för delaktighet i valförloppet av personer med funktionsnedsättning (SWD[2023] 408 final) framgår att kommissionen anser att medlemsstaterna under val bör stödja väljarnas deltagande genom att ordna med röstningsassistans från en person som väljaren själv väljer. Av guiden framgår att personer med funktionsnedsättning kan få assistans under röstningsprocessen i alla medlemsstater. Det finns dock vissa skillnader mellan medlemsstaterna i fråga om bl.a. vem som får assistera väljaren. I de flesta medlemsstater kan väljare med funktionsnedsättning assisteras av vem som helst som de litar på, utan begränsningar. I Grekland och på Malta är dock fritt val av assistent för att få hjälp med att rösta inte tillgängligt.

## **2.1.2 Hur röstningen och röstmottagningen går till regleras i vallagen**

Vallagen (2005:837) innehåller en rad bestämmelser till skydd för väljarnas rätt till fria och hemliga val. Dessa bestämmelser reglerar hur själva röstningen och röstmottagningen ska gå till och är i allt väsentligt enhetliga för val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige och val till Europaparlamentet.

Det är upp till väljaren att disponera över sin valhemlighet. Det innebär att den som vill avslöja sin valhemlighet är fri att göra det. Rösten ska ändå

tas emot och giltigheten av rösten påverkas inte. Denna princip går hand i hand med offentligheten vid val. All röstmottagning, rösträkningen i vallokalen samt den preliminära och slutliga rösträkningen hos valnämnderna respektive länsstyrelserna är offentliga förrättningar. Detta avspeglas bland annat i bestämmelserna om att rösträkning ska vara offentlig. Det innebär att vem som helst har rätt att närvara under förrättningen och på så sätt bevaka att allt går rätt till.

Röstmottagning sker på röstmottagningsställen, som är val- och röstningslokaler. På valdagen sker röstning i vallokaler och före eller under valdagen sker röstning i röstningslokaler (7 kap. 1 § vallagen). Röstmottagningsställen ska vara lämpliga för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Lokalerna ska inte ha anknäpning till en viss politisk sammanslutning och de bör inte heller ha sådan anknäpning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen (4 kap. 20 § tredje stycket och 22 § andra stycket vallagen). Det får heller inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val (8 kap. 3 § vallagen).

Röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsställena. Den som befinner sig i lokalen eller i ett utrymme intill denna ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen. Blir det sådan ordning att den inte kan avstyra får röstmottagningen tillfälligt avbrytas (8 kap. 4 § vallagen).

På röstmottagningsställen ska det finnas ett lämpligt antal avskilda platser (valskärmar) där väljarna kan rösta utan insyn (8 kap. 1 § vallagen). Röstningen går till så att väljaren för varje slag av val han eller hon vill delta i, ska ta en valsedel, lägga in valsedeln i ett valkuvert utan att vika den, och försluta kuvertet (7 kap. 2 § vallagen). Varje väljare ska som huvudregel vara ensam bakom en valskärm och själv göra i ordning sina röster där. Därefter ska väljaren lämna valkuverten till röstmottagarna (7 kap. 3 § första stycket vallagen). Röster som inte har gjorts i ordning bakom en valskärm är dock inte ogiltiga.

För att möjliggöra för väljare att få tillgång till valsedlar och därigenom också kunna genomföra valhandlingen ska det i anslutning till varje val- och röstningslokal ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. Om detta inte är möjligt får en sådan plats i stället ordnas inne i lokalen (8 kap. 2 § vallagen).

### **2.1.3 Vissa väljare har en uttrycklig rätt att få hjälp med att göra i ordning sina röster och ta valsedlar**

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte kan göra i ordning sina röster, ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita någon annan person som hjälper honom eller henne vid röstningen (7 kap. 3 § vallagen). Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna

finns utlagda ska på begäran även få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också i denna situation anlita någon annan person som hjälper honom eller henne med detta (8 kap. 2 a § vallagen).

Regleringen i vallagen om rätt till biträde vid valet av valsedlar infördes den 1 februari 2022 och motsvarar den rätt som redan fanns för väljare när det gäller att få hjälp med att göra i ordning sin röst (prop. 2021/22:52). Rätten att ta hjälp för att göra i ordning sin röst har funnits under en lång tid. I 1972 års vallag (1972:620) angavs att väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning vid röstningen får anlita biträde som han utsett (8 kap. 14 §). Rätten fördes över till 1997 års vallag (1997:157), och formulerades där som att väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen (9 kap. 2 §). I regeringens förslag till ny vallag 2005 fanns inte någon direkt motsvarighet till bestämmelse om rätt att anlita eget utsett biträde vid röstning. I stället föreslogs en bestämmelse om rätt för en väljare, som på grund av funktionshinder eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster, att på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs (7 kap. 3 § andra stycket). Den nya bestämmelsen, som alltså innebar en skyldighet för röstmottagare att tillhandahålla hjälp, hindrade enligt regeringen inte väljaren från att, som tidigare, ta med sig en person som hjälp (prop. 2004/05:163 s. 119). Det ansågs dock inte nödvändigt att slå fast det genom en uttrycklig bestämmelse i den nya lagen.

Erfarenheterna från tillämpningen av lagen i de första valen efter att lagen hade trätt i kraft visade dock att avsaknaden av en uttrycklig rättslig reglering om att väljare har rätt att ta med sig en person som hjälp hade lett till tveksamheter vid tolkningen och tillämpningen av vallagen. För att klargöra detta infördes därför ett förtydligande i lagen som trädde i kraft den 1 augusti 2014. Därmed framgår sedan dess av lagen att en väljare som på grund av funktionshinder eller liknande inte själv kan göra i ordning sina röster får anlita inte bara en röstmottagare utan även någon annan person som hjälper väljaren vid röstningen (prop. 2013/14:124 s. 36–37).

## 2.2 Väljarnas skydd mot otillbörlig påverkan har varit föremål för tidigare överväganden

### 2.2.1 Tidigare överväganden

2020 års valutredning (Ju 2020:08) föreslog i sitt delbetänkande Förstärkt skydd för väljarna vid röstmottagningen (SOU 2021:7) att en röstmottagare alltid ska vara närvarande när någon annan person hjälper en väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själv kan göra i ordning sina röster att rösta och ta valsedlar. Remissutfallet var blandat. Majoriteten av de remissinstanser som yttrade sig framförde kritik mot förslaget. Av det fåtal remissinstanser som var positiva till förslagen anförde bl.a. Synskadades Riksförbund att de medför att risken minskar för att den som hjälper väljaren gör ett annat val än det väljaren önskar.

Även om väljaren måste röja sin valhemlighet för ytterligare en person menade förbundet att fördelarna övervägde nackdelarna. Av de remissinstanser som var negativt inställda anförde ett stort antal att förslaget riskerade att upplevas som integritetskränkande och stigmatiserande för väljare eftersom de skulle tvingas avslöja sin valhemlighet för en okänd röstmottagare. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) påtalade vidare att ju fler krav som ställs desto fler hinder skapas för att delta i val vilket kan leda till att valdeltagandet blir ännu lägre bland personer med funktionsnedsättning. Valmyndigheten anförde att väljare med funktionsnedsättning som är vana att ta hjälp av exempelvis en ledsagare kan uppfatta det som integritetskränkande att avslöja sin valhemlighet för en okänd röstmottagare.

Regeringen bedömde att en väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själv kan göra i ordning sina röster även fortsättningsvis borde ha rätt att välja att anlita någon annan person än en röstmottagare som hjälper väljaren vid röstningen. Någon skyldighet för en sådan väljare att anlita en röstmottagare föreslogs därför inte (prop. 2021/22:52 s. 47). Regeringen konstaterade bl.a. att remissutslaget inte heller gav stöd för att gruppröstning förekom och att det därmed saknades underlag som visade att det fanns ett problem med gruppröstning för dessa väljare, vilket innebar att behovet av att genomföra kommitténs förslag inte kunde bedömas. Regeringen bedömde mot bakgrund av de invändningar som hade rests mot förslaget, och i avsaknad av underlag som visade att gruppröstning användes som ett verktyg för att påverka väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kunde göra i ordning sina röster, att kommitténs förslag inte borde genomföras (samma prop. s. 48–50).

I samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition framhöll konstitutionsutskottet att 2020 års valutredning, som var parlamentariskt sammansatt, varit enig om sitt förslag. Utskottet ställde sig bakom kommitténs överväganden men ansåg att det, bl.a. mot bakgrund av de synpunkter som framförts av remissinstanserna, var viktigt att tillämpningen av bestämmelserna om biträde åt väljare vid röstningen och med att ta valsedlar bakom avskärmningen först utvärderades vid valen 2022. Sammantaget ansåg utskottet att det med utgångspunkt i kommitténs förslag borde införas bestämmelser om att en röstmottagare ska vara närvarande när en väljare får biträde vid röstningen eller med att ta sina valsedlar bakom avskärmningen. Efter förslag från utskottet ställde sig riksdagen bakom det som utskottet anförde om biträde åt väljare och tillkännagav detta för regeringen (bet. 2021/22:KU6 punkt 7, rskr. 2021/22:144).

Regeringen gav under 2022 Valmyndigheten i uppdrag att senast den 1 mars 2023 lämna en erfarenhetsrapport från 2022 års val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige. Enligt uppdraget skulle rapporten bl.a. innefatta en enkätundersökning till kommunerna där deras erfarenheter av tillämpningen av reformen med avskärmningar av valsedelsställ skulle ingå samt att rapporten även skulle innefatta en väljarundersökning rörande väljarnas erfarenheter av reformen.



## 2.2.2 Det finns indikationer på att gruppöstning förekommer

I rapporter från Swedish International Liberal Centre (SILC) och Democracy Volunteers efter 2014 och 2018 års allmänna val redovisades observationer som tyder på att fenomenet gruppöstning är relativt vanligt förekommande i Sverige (se t.ex. SILC:s rapporter från valövervakning av 2014 års val i Sverige s. 6–8 och Democracy Volunteers rapport från observationen av 2018 års val i Sverige s. 12–13). I rapporterna tecknas bilden av att fenomenet med flera personer samtidigt bakom valskärmen i en del fall framstått som normaliserat och inte mötts av protester från röstmottagarnas sida. SILC och Democracy Volunteers pekar i rapporterna på flera möjliga orsaker till förekomsten av gruppöstning. Det kan handla om att det i lokaler med flera valdistrikt kan uppstå oklarhet i fråga om ansvarsfördelningen mellan röstmottagarna över valskärmarna. Det kan också handla om att det befinner sig för många väljare i lokalen i förhållande till det antal valskärmar som väljarna kan göra i ordning sina röster bakom. Enligt rapporterna kan ytterligare orsaker vara att röstmottagarna inte har tillräckliga kunskaper om regleringen och att de brister i rutinerna för röstmottagningen.

I sin erfarenhetsrapport från valen 2022 (Erfarenheter från valen 2022, VAL-686) redovisar Valmyndigheten resultatet av två studier som gjorts rörande bl.a. väljarnas upplevelse av att rösta hemligt. Enligt den ena studien var den upplevda valhemligheten betydligt större i 2022 års val än före reformen med avskärmningar av valsedelstall (samma rapport s. 12). Enligt den andra studien, som genomfördes av Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet, var väljarnas upplevelse av besöket i vallokalen positiv i flera avseenden. Bland annat uppgav 94 procent av de som svarade att det stämde mycket bra att en person i taget gick bakom valskärmarna och 93 procent att det gick att ta valsedlar utan att andra kunde se (Väljarnas förtroende för valsystemet och genomförandet av allmänna val, valforskningsprogrammets rapportserie 2023:8). Cirka fem procent av de svarande angav dock andra svarsalternativ rörande påståendet att en person i taget gick bakom valskärmarna än att det stämmer mycket bra. Dessa respondenter svarade att påståendet inte stämmer alls, inte stämmer särskilt bra eller endast stämmer ganska bra.

I erfarenhetsrapporten redovisar Valmyndigheten vidare resultaten av en eftervalsenkät till kommunerna. De flesta kommuner svarade i denna att de upplevde att valhemligheten har stärkts (80 procent) och att det var lätt att upprätthålla valhemligheten (80 procent).

Föreningen valobservation i Sverige (VOS) genomförde under valdagen 2022 en valobservationsinsats med 95 observatörer från 21 länder (Slutsatser och rekommendationer efter valobservation av de svenska allmänna valen den 11 september 2022, Föreningen valobservation i Sverige, pressmeddelande 12 september 2022). Valobservatörerna besökte 289 vallokaler i fyra kommuner i Stockholms län och två vallokaler i Norrbottens län. I sina slutsatser anger föreningen att vissa problem med valhemligheten kvarstår, men att reformen med avskärmningar av valsedelstall på det stora hela inneburit en förbättring. När det gäller gruppöstning konstaterar föreningen att det förekom i mindre utsträckning än 2018 och att röstmottagarna generellt var uppmärksamma

och ansträngde sig för att upprätthålla regeln om att varje väljare ska vara ensam bakom valskärmen. Trots detta var det enligt föreningen ibland svårt för röstmottagarna att få väljarna att följa deras instruktioner, då medvetenheten inte alltid finns hos väljarna om att man ska vara ensam när man gör i ordning sin röst.

## 2.3 Röstmottagare bör alltid vara närvarande när väljare anlitar ett biträde

**Promemorians förslag:** Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster eller ta valsedlar, ska ha rätt att anlita ytterligare en person utöver en röstmottagare för att få hjälp med detta i den utsträckning som behövs. Förslaget innebär att en röstmottagare alltid är närvarande i dessa fall.

**Skälen för promemorians förslag:** Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita någon annan person som hjälper honom eller henne vid röstningen (7 kap. 3 § andra stycket vallagen). Motsvarande rätt att begära biträde finns även när väljaren ska ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda (8 kap. 2 a § vallagen). Det ställs alltså inte krav på att en röstmottagare är närvarande när hjälp lämnas av någon annan.

Det är av grundläggande betydelse för demokratin att valen är fria och hemliga. Gruppröstning, dvs. att två eller flera personer samtidigt ställer sig bakom valskärmen och tillsammans gör i ordning sina valkuvert eller diskuterar sina val, innebär ett hot mot väljarnas rätt att utan påverkan från någon annan själva bestämma vilket parti de ska rösta på. Rätten för vissa väljare att få hjälp vid röstningen är ett undantag från huvudregeln om att valhandlingen ska ske i enskildhet och utan insyn. Det är ett undantag som motiveras av intresset av att göra det möjligt att rösta för personer som annars inte hade kunnat delta i valet. På grund av att regleringen innebär en avvikelse från huvudregeln om valhemlighet är det dock angeläget att så långt som möjligt säkerställa att den inte ger utrymme för otillbörlig påverkan på väljaren.

De valobservationer som genomfördes i samband med 2022 års allmänna val ger ett visst stöd för slutsatsen att gruppröstning är ett relativt ovanligt fenomen. Det finns dock rapporter om att det förekommit. Av väljarundersökningar framkommer vidare att en inte obetydlig andel av väljarna upplever att det är fler än en person samtidigt som vistas bakom en valskärm (jfr avsnitt 2.2.2). Väljarundersökningen ger inte nödvändigtvis stöd för slutsatsen att det har förekommit gruppröstning eller att det förekommer oegentligheter i valsituationen. Det förefaller dock stå klart att det är oftare än i rena undantagsfall som fler än en person går in bakom valskärmen när valhandlingen ska utföras. Om fenomenet förekommit i andra situationer än de som vallagen tillåter ger underlaget inte svar på.

De allra flesta, både väljare och kommuner, ger uttryck för uppfattningen att valhemligheten i svenska val är stark. Det kan med hänsyn till de erfarenheter som redovisas i avsnitt 2.2 dock inte uteslutas att det förekommer otillbörlig påverkan i samband med att en väljare anlitar en person som hjälper honom eller henne att göra i ordning sina röster eller ta valsedlar. Med hänsyn till vikten av att garantera väljarna rätten att rösta utan otillbörlig påverkan bedöms att det finns behov av att ytterligare förstärka skyddet mot gruppfröstning i syfte att värna väljarnas rätt till fria val.

Ett sätt att ytterligare förstärka skyddet mot otillbörlig påverkan är att föreskriva att en röstmottagare alltid ska vara närvarande när en väljare får hjälp av någon annan person med att rösta eller ta valsedlar. En sådan ordning bedöms innebära att risken minskar för att väljaren utsätts för otillbörlig påverkan.

När ett förslag med motsvarande innebörd behandlades i 2021 års lagstiftningsärende (prop. 2021/22:52) anförde flera remissinstanser att ett sådant krav riskerar att skapa hinder för väljare med funktionsnedsättning eller liknande som tillvaratar sin rösträtt och riskerar att innebära att dessa väljare utsätts för integritetskränkande och stigmatiserande behandling vid röstningen (se avsnitt 2.2.1). Som redogörs för ovan följer det också av internationella konventioner och rekommendationer att väljare själva ska få avgöra vem som ska assistera vid röstning (se avsnitt 2.1.1).

Trots de farhågor som rests i det tidigare lagstiftningsärendet görs nu bedömningen att det finns tillräckligt underlag för slutsatsen att det är mer än en hypotetisk risk att väljare kan utsättas för otillbörlig påverkan i samband med gruppfröstning. Risken får betecknas som mer än försumbar. Även om det är en principiell utgångspunkt att väljaren själv ska få avgöra vem som ger hjälp med att rösta, är det av särskild vikt att så långt möjligt motverka sådan otillbörlig påverkan. Detta framgår också av Venedigkommissionens reviderade tolkningsförklaring från 2011. Där framgår att rätten att få hjälp att rösta av en person som man själv väljer ska utövas under förhållanden som säkerställer att den valda personen inte utövar ett otillbörligt inflytande.

Utöver risken för att en väljare utsätts för otillbörlig påverkan kan det vidare inte uteslutas att en väljare på grund av karaktären på sin funktionsnedsättning, t.ex. synnedsättning, inte har möjlighet att kontrollera att den som biträder henne eller honom följer de anvisningar som har lämnats. Genom att en röstmottagare alltid är närvarande minskar risken för att den som hjälper väljaren gör ett annat val än det väljaren önskar, vilket även Synskadades riksförbund lyfte fram i det tidigare lagstiftningsärendet.

Att ställa krav på att en röstmottagare alltid ska vara närvarande när en väljare får hjälp av någon annan innebär visserligen att väljaren riskerar att behöva röja sin valhemlighet för ytterligare en person. Röstmottagarens närvaro fyller dock i dessa fall endast ett syfte, nämligen att skydda den enskildes rätt att inte bli otillbörligt påverkad av någon annan. En röstmottagare omfattas dessutom av tystnadsplikt enligt 40 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Tystnadsplikten är straffsanktionerad enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Det finns dessutom ett krav enligt 3 kap. 5 § andra stycket vallagen på att genomgå en särskild utbildning för att få förordnas som röstmottagare. Även om

valhemligheten i viss mån begränsas, syftar röstmottagarens närvaro till att värna en annan grundläggande princip i valsystemet, nämligen att väljaren har ett fritt val att själv och utan yttre påverkan bestämma hur rösträtten ska utövas.

För att stärka väljarens skydd mot otillbörlig påverkan av den person som väljaren själv utser, föreslås sammanfattningsvis att hjälpen bakom valskärmen och avskärmningen av valsedelstäl alltid ska ske i närvaro av en röstmottagare. Förslagen ligger i linje med riksdagens tillkännagivande (bet. 2021/22:KU6 punkt 7 , rskr. 2021/22:144, se vidare avsnitt 2.2.1).

### 3 Ikraftträdandebestämmelse

**Promemorians förslag:** Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2025.

**Bedömning:** Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

**Skälen för promemorians förslag och bedömning:** Lagändringar som rör förfarandet i val bör göras så att lagändringarna kan träda i kraft i god tid före valen till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige 2026. Ju kortare tid som finns för förberedelser och för utbildning av valnämnder och röstmottagare om vilka regler som ska gälla i ett val, desto större blir risken för handhavandefel. Sådana fel kan leda till att utgången i valet påverkas och att det uppkommer behov av att hålla omval. De föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 juni 2025. På så sätt kan valadministrationen få tillräcklig tid för förberedelser.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

### 4 Konsekvenser

**Promemorians bedömning:** Förslagen medför inte några kostnadsökningar.

**Skälen för promemorians bedömning:** Att en röstmottagare alltid ska vara närvarande i samband med att en väljare ber om hjälp med att göra i ordning sin röst och ta valsedlar kan innebära att röstmottagare oftare än i dag måste lämna biträde åt väljare. Det är dock redan i dag en uppgift för röstmottagare att för varje väljare som på grund av en funktionsnedsättning behöver hjälp lämna biträde vid behov. Någon ny arbetsuppgift blir det därför inte fråga om för röstmottagarna jämfört med dagens ordning. Sett till varje röstmottagningsställe för sig kommer det sannolikt inte heller bli en vanligt förekommande arbetsuppgift för röstmottagarna att bistå en väljare som behöver hjälp bakom valskärmen eller avskärmningen av valsedelstället. Förslaget bedöms därmed inte medföra några ekonomiska konsekvenser för valadministrationen, inklusive kommunerna. Förslaget bedöms inte heller få några samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt.

## 5 Författningskommentar

### 5.1 Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837)

#### 7 kap.

3 § Varje väljare ska vara ensam bakom en valskärm och själv göra i ordning sina röster där. Därefter ska väljaren lämna valkuverten till röstmottagarna.

Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster, ska dock på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *ytterligare en* person som hjälper honom eller henne vid röstningen.

I paragrafen regleras hur röstning på ett röstmottagningsställe (en val- eller röstningslokal) går till. Övervägandena finns i avsnitt 2.

Ändringen i *andra stycket* innebär att en väljare som, på grund av funktionsnedsättning eller liknande, inte själva kan göra i ordning sina röster som huvudregel ska få hjälp med detta av röstmottagare i den utsträckning som behövs, men att en sådan väljare också får anlita ytterligare en person som hjälper honom eller henne. Ändringen innebär att en röstmottagare alltid ska vara närvarande i dessa fall. Röstmottagarens uppgift är att säkerställa att personen som hjälper väljaren att rösta också följer väljarens instruktioner.

#### 8 kap.

2 a § Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda, ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita *ytterligare en* person som hjälper honom eller henne med detta.

I paragrafen regleras att väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan ta sina valsedlar på begäran ska få hjälp med detta. Övervägandena finns i avsnitt 2.

Ändringen i innebär att en väljare som, på grund av funktionsnedsättning eller liknande, inte själva kan ta sina valsedlar som huvudregel ska få hjälp med detta av röstmottagare i den utsträckning som behövs, men att en sådan väljare också får anlita ytterligare en person som hjälper honom eller henne. Ändringen innebär att en röstmottagare alltid ska vara närvarande i dessa fall. Röstmottagarens uppgift är att säkerställa att personen som hjälper väljaren att rösta också följer väljarens instruktioner.

<b>Delegationsordning</b>	<b>Handlingsbeteckning</b>	<b>Datum</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Handläggare</b>
2.4.1 Beslut att utse röstmottagare i valdistrikten	VN-2024-00030:3	2024-05-30	Delegeringsbeslut - Förordnande av röstmottagare i vallokal vid EU-valet 2024	Kristina Gudmundson
2.4.2 Beslut att utse ordförande och vice ordförande i valdistrikten	VN-2024-00031:3	2024-05-30	Delegeringsbeslut - Förordnande av ordförande och vice ordförande i valdistrikten på valdagen i EU-valet 2024	Kristina Gudmundson
2.4.7 Beslut att utse rösträknare vid onsdagsräkningen	VN-2024-00010:2	2024-05-31	Delegeringsbeslut - standard	Sofia Jonsson



Kungsbacka

# **Revisionsplan 2024**

**KUNGSBACKA KOMMUN**

**Antagen 22 april 2024**

# Revisionsplan 2024

## 1. Uppdrag

Revisionens uppdrag är att granska all verksamhet i kommunen. Det innebär att revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt, från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskning sker också av att verksamheternas redovisning upprättats i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed - det vill säga att redovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Granskning syftar ytterst till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för bedömning om nämnder, styrelser och enskilda politiker ska beviljas ansvarsfrihet. Dessutom är granskningen ett underlag för uttalandet om tillstyrkande eller avstyrkande av att årsredovisningen godkänns.

Revisionsarbetet bedrivs i enlighet med kommunallagen, reglementet samt God revisions<sup>1</sup>. Vidare kommer de rekommendationer och utkast till rekommendationer som SKYREV utger att beaktas.

Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisions<sup>1</sup>. Granskning ska ske på samma sätt i kommunala bolag och stiftelser genom de lekmannarevisorer/valda revisorer som utsetts.

Revisorerna ska dessutom bedöma om resultaten i delårsrapporten och årsbokslutet är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten och planen för ekonomin under perioden.

## 2. Risk- och väsentlighetsanalys

Förslag till revisionsplan baseras på genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Analysen av risk och väsentlighet utgår från revisionens syfte. Analysen startar med att fastställa väsentliga verksamhetsområden inom respektive nämnd och styrelse. Väsentliga verksamhetsområden är de som kräver en stor andel av resurser och vars mål och uppdrag i hög grad bidrar till styrelsens/nämndens ändamål. I risk- och väsentlighetsanalysen tas följande områden upp:

- Lagstiftning och andra regelverk som styr verksamheten.
- Omvärldsanalys och jämförande nyckeltal per verksamhet.
- Fullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag till styrelse och nämnder.
- Föreskrifter för verksamheten.
- Tidigare års granskningar.
- Revisorernas kunskap om verksamheten och dess omvärld.
- Styrelsens och nämndernas egen analys, värdering och hantering av risker samt intern kontroll.

Revisorerna dokumenterar risk- och väsentlighetsanalysen i ett samlat dokument. De identifierade riskerna utifrån analysen bedöms baserat på sannolikhet och konsekvens.

---

<sup>1</sup> Innebörden av God revisions<sup>1</sup> i kommuner och landsting är dokumenterad i skriften ”God revisions<sup>1</sup> i kommunal verksamhet 2022” utgiven av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).



Planering och granskning av räkenskaperna av nämnder och styrelse genomförs av sakkunnigt biträde enligt kommunal standard för granskning av räkenskaper

### **3. Grundläggande granskning 2024**

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Begreppet all verksamhet avser enligt God revisionsred den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Enligt God revisionsred 2022 ska den grundläggande granskningen ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse. Enligt God revisionsred handlar den grundläggande granskningen bland annat om frågor avseende hur styrelse och nämnder har:

- Tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten
- Gjort en egen riskanalys
- Uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser
- Ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering
- Ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning
- Tydliga beslutsunderlag och protokoll

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred<sup>2</sup>. Granskningen syftar också till att utgöra underlag för den fortsatta analysen av behovet av fördjupade granskningar inom nämnder och styrelsers ansvarsområden.

Granskningen genomförs genom löpande insamling av fakta och iakttagelser, protokollsgranskning, nämnddialoger samt en uppföljning av 2022 års granskningar. Den grundläggande granskningen genomförs löpande under året. Resultatet av den grundläggande granskningen sammanfattas i en skriftlig rapport.

#### ***Dialoger med kommunens nämnder och skriftliga frågor***

Revisionen kommer under 2024 att genomföra dialoger med kommunstyrelsen och samtliga av kommunens nämnder som en del i den grundläggande granskningen. Specifika frågeställningar kommer att utarbetas inför mötena, vilka nämnderna kommer att tillställas på förhand så att de kan ge en väl förberedd information. Revisionen kommer även skicka skriftliga frågor till vissa nämnder utifrån risk- och väsentlighetsanalysen.

---

<sup>2</sup> Kommunrevisionen genomför under 2024 utöver den grundläggande granskningen flera fördjupade granskningar och granskningar inom ramen för redovisningsrevisionen som ligger till grund för ansvarsprövningen.

### ***Uppföljning av tidigare års granskningar***

Som en del av den grundläggande granskningen ämnar revisionen att kontinuerligt och efter cirka två år följa upp de fördjupade granskningar som genomförts. Inom ramen för årets grundläggande granskning kommer revisionen att följa upp följande fördjupade granskningar som genomförts 2022:

- Granskning av vikarieplanering inom äldreomsorgen
- Granskning av krisberedskap
- Granskning av näringslivsverksamhet
- Granskning av särskilt stöd i grundskolan
- Granskning av särskilt stöd i gymnasieskolan

Uppföljningen genomförs genom att skriftliga frågor tillställs berörd förvaltning och eventuellt kompletterade intervjuer.

### ***Överförmyndare i samverkan***

Revisionen av den mellan Härryda, Kungsbacka, Mölndal, Öckerö och Partille kommungemensamma överförmyndarnämnden regleras i separat arbetsordning, fastställd 2018-10-22. Under 2024 är Öckerö kommun sammankallande kommun i revisionen av den gemensamma överförmyndarnämnden.

### ***Samverkansnämnder i Region Halland***

Tillsammans med Region Halland och länets övriga kommuner har Kungsbacka kommun två samverkansnämnder inom vård- och omsorgsområdet. Patientnämnden och Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel. Revisionen genomförs på uppdrag av Region Halland.

## **4. Fördjupade granskningar och förstudier**

### ***Fördjupade granskningar***

Fördjupade projekt avser granskningar inom specifika områden som berör kommunen centralt eller en eller flera nämnder. Valet av fördjupningar bestäms utifrån väsentliga områden för kommunen som uppmärksammas vid risk- och väsentlighetsanalysen. Projektplaner utarbetas för varje granskning.

Inom följande områden planeras fördjupade granskningar under 2024:

- Granskning av föreningsbidrag, hyressubventioner och jäv
- Granskning av oegentligheter i upphandlingsprocessen samt avtalsuppföljning

Ytterligare fördjupade granskningar kan tillkomma. Revisionsplanen uppdateras med dessa när revisionen fattat beslut om det.

### ***Förstudier***

Förstudier är inriktade på att ge en översiktlig bild av ett specifikt område och syftar i första hand till att utgöra ett kunskapsunderlag för revisorerna i det fortsatta granskningsarbetet. Projektplaner utarbetas inför varje förstudie.

Inga förstudier har ännu planerats inför 2024. Ytterligare förstudier kan tillkomma. Revisionsplanen uppdateras med dessa när revisionen fattat beslut om det.

## **5. Granskning av delårsrapport och årsredovisning**

Granskning av delårsrapport och årsredovisning består av flera olika delar; Granskning av räkenskaperna, granskning och bedömning av god ekonomisk hushållning samt granskning av balanskravsresultat.

### ***Granskning av räkenskaperna***

Revisionen har i uppdrag att granska och bedöma om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed. Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normbildande för god redovisningssed. Granskningen görs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision och omfattar granskning av:

- årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys,
- driftredovisning och investeringsredovisning samt noter
- sammanställda räkenskaper
- förvaltningsberättelse
- delårsrapport

Inom ramen för granskningen av räkenskaperna ingår att skaffa sig en förståelse för kommunens interna kontroll i processer som är väsentliga vid upprättande av finansiella rapporter.

### ***Granskning och bedömning av god ekonomisk hushållning***

En granskning sker av om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat i budgeten.

### ***Granskning av balanskravsresultat***

Balanskravet innebär att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna och att årets resultat ska vara positivt. Granskningen av balanskravsresultatet genomförs inom ramen för granskning av delårsrapport och årsredovisningen.

## **6. Granskning av kommunens bolag och stiftelse**

Lekmannarevisionen av kommunens bolag och de valda revisorernas granskning av stiftelsen omfattar en grundläggande granskning av bolagen och stiftelsen. Utgångspunkt för granskningen är det kommunala ändamålet, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Lekmannarevisorerna och de valda revisorerna ska förhålla sig till och bedöma om bolagens/stiftelsens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagens/stiftelsens interna kontroll är tillräcklig.

Lekmannarevisorernas och de valda revisorernas granskning består av en grundläggande granskning av hur bolagens/stiftelsens verksamhet förhåller sig till det kommunala ändamålet och övriga styrdokument samt deras system för styrning, uppföljning och intern kontroll.

Lekmannarevisorerna och de valda revisorerna beslutar också vid behov utifrån sitt risk- och väsentlighetsarbete om genomförande av fördjupade granskningar avseende bolagen och/eller stiftelsen.

Resultatet av granskningarna sammanställs i en granskningsredogörelse som ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporten/revisionsberättelsen.

Kungsbacka den 22 april 2024

Kommunrevisionen  
Kungsbacka kommun



# EU-valet 2024

## Checklista för säkerhet i lokal

### Innan du börjar arbeta

#### Ta reda på:

- Vad händer idag? Tider/schema?
- Vad är min uppgift? Hur utför jag den?
- Ska jag vara beredd att göra något annat?
- Vem är min ansvarige? Har jag kontaktuppgifterna till den/de?
- Var får väljarna vara?
- Vad får väljarna göra?
- Vanliga frågor från väljare – och var hittar jag svar enklast?
- Var finns nödutgångar? Gör ett fysiskt besök.
- Finns det något säkert rum? Gör ett fysiskt besök.
- Var finns brandsläckare? Hur använder jag den?
- Var finns första hjälpen kit? Hur använder jag det?

### I rollen

#### Ansiktet utåt...

#### och

#### ...en säkerhetsfunktion

- Professionellt bemötande.
- Effektiv och noggrann.
- Artig och trevlig.
- Vaken uppmärksamhet.
- Högt säkerhetsmedvetande.
- Redo för tempoväxling.

### Ser du något – säg något

- Var uppmärksam. Ta dina iakttagelser på allvar.
- Var välkomnande och utåtriktad.
- Gör en löpande bedömning – ovanligt eller misstänkt?
- Ser du något, säg något.



#### Exempel på åtgärder

- Fortsatt observation.
- Nämn för en kollega.
- Prata med/kontakta ansvarig.
- Ring 112.

### Vad kan vara misstänkt?

- Person som uppehåller sig på platsen utan anledning.
- Person som byter beteende när hen märker att hen är upptäckt.
- Person som försöker smita genom dörr eller kontroll.
- Person med överdrivet intresse för säkerheten på platsen.
- Person som dolt försöker filma eller fotografera.
- Person som försöker maskera sig eller har mycket kläder för årstiden.
- Person som hävdar att de representerar en organisation, men det verkar osannolikt och personen saknar uniform, ID eller andra bevis.
- Person i parkerat fordon under en längre tid.
- Felparkerat fordon eller fordon på ovanlig plats.
- Väskor, kartonger, kassar och så vidare som ingen känns vid.
- Falsksamtal till 112 med uttryckning till platsen som följd.
- Sabotage av säkerhetsåtgärder som uppbrutna lås, bortkopplade larm etc.



## Genomsökning

1. Stanna, överblicka: var ska jag söka?  
Notera avvikelser, gömställen, svårsökt plats.
2. Sök området systematiskt. Sök högt, lågt och i mitten.
3. Sök efter:
  - föremål som avviker från normalbilden
  - föremål som saknas eller är felplacerade
  - föremål som på annat sätt är misstänkta.
4. Om du hittar något: se **BUSA**. Markera platsen.
5. Efter genomsökning: rapportera "[Plats] genomsökt: GRÖN"

Oroa inte i onödan.  
Sök igenom lokalen och  
platsen innan väljarna  
är på plats.

## Misstänkt föremål: **BUSA**



### Bekräfta

Gömt eller glömt? Vill någon kännas vid? Uppenbart misstänkt? Typiskt för miljön? Ryker? Sladdar? Stäm av det bekräftade med ansvarig.



### Utrym Min 15 m

Minst 100 m radie, inte mobil inom 15 m från föremålet.



### Säkra platsen

Se till att ingen kommer in i riskområdet, spärra av om möjligt.



### Anmäl och Larma

Anmäl till ansvarig och larma 112. Skilj på vad du vet och vad du tror.

## Väpnad attack: Fly, Sök skydd, Larma



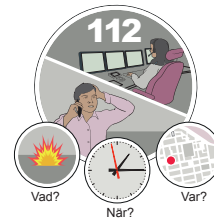
### FLY

Fly om du kan – bedöm om säkert. Uppmana andra följa med. 500 meter.



### SÖK SKYDD

Sök skydd. Var tyst. Tysta telefon. Lås/blockera dörr.



### LARMA

Ring 112: Vad hänt? Var är du? Hur många är ni? Skadade?

## Utrymning, Inrymning

**Utrymning** Att lämna lokalen. Aktiveras av brandlarm eller utlyst av ansvarig.

**Inrymning** Att låsa in sig i säkert rum. Utlyses av ansvarig.

**Utestängning** Hela fastigheten stängs. Utlyses av ansvarig.

**Från:** Max Andersson <max.andersson@val.se>  
**Skickat:** den 29 maj 2024 14:18  
**Till:** Brev: Val ValAdm  
**Ämne:** Valmyndighetens nyhetsutskick v. 22  
**Bifogade filer:** Checklista säkerhet EUvalet 20240521.pdf

Du får inte e-post ofta från [max.andersson@val.se](mailto:max.andersson@val.se). [Se varför det här är viktigt](#).

**Varning:** Det här e-postmeddelandet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller öppna bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,  
Här kommer en sammanfattning av de senaste nyheterna som publicerats på Valcentralen med kommunerna som målgrupp. Nyheter publiceras löpande på Valcentralen, [Nyheter | Valcentralen](#).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i samverkan med Valmyndigheten tagit fram åtgärdskort avseende säkerhet i röstningslokaler (se bilaga). Åtgärdskortet är framtagna som stöd för röstmottagarna i varje lokal.

Kommuner som inte redan tillhandahåller liknande checklista rekommenderas att skriva ut dessa och tillhandahålla i röstningslokalerna som en del i sitt valsäkerhetsarbete.

Vi ber er också notera att ett nytt parti har tillkommit i listan över anmälda partier, totala antalet är alltså 122.

#### Nyhetssammanfattning:

##### [Menyn för utskrift av resultatbilagor öppnar 31 maj | Valcentralen](#)

Fredagen den 31 maj klockan 07.00 öppnar menyn i Valid där du kan skriva ut resultatbilagor som ska användas vid den preliminära rösträkningen på valkvällen. Menyn är öppen till och med den 9 juni klockan 23.59.

##### [Anmäla valkvällsrapportörer | Valcentralen](#)

Uppladdning av valkvällsrapportörer via behörighetsadministration i Valid går att göra fram till kl. 19 på valdagen. Vi rekommenderar att ni laddar upp en fil med personnummer på de som ska rapportera i er kommun så snart som möjligt, helst idag, så att ni kan kontrollera att det fungerar.

##### [Läs och bidra till våra nationella lägesbilder | Valcentralen](#)

Sedan den 17 maj publicerar vi löpande nationella lägesbilder över valgenomförandet på Valcentralen och i WIS.

##### [Gör tilläggsbeställning av valmaterial senast den 30 maj för att garanterat få materialet innan valdagen | Valcentralen](#)

Sena beställningar av valmaterial skickas i mån av tid och tillgång. För garanterad leverans innan valdagen behöver Valmyndigheten ha beställningen senast den 30 maj.

##### [Registrera mottagna förtidsröster i Valid | Valcentralen](#)

Kom ihåg att dagligen registrera in mottagna förtidsröster i Valid. Det är många som är intresserade av- och följer antalet mottagna förtidsröster dagligen, inte minst media.

##### [Information gällande röstlängden, till kommuner som inte har avtal med Postnord | Valcentralen](#)

De kommuner som inte har avtal med Postnord hämtar röstlängderna på samma sätt som de hämtar kommunexterna förtidsröster.

[Heads up – enkät till röstmottagare efter valet | Valcentralen](#)

Efter valet vill vi fånga in röstmottagarnas behov för att på bästa sätt kunna utveckla utbildningsmaterialet inför 2026. En enkät kommer gå ut via mejl den 10 juni som vi önskar att valnämnden vidarebefordrar till röstmottagarna.

Hälsningar,  
Valmyndigheten

---

**Max Andersson**  
Valhandläggare

Valmyndigheten  
Telefon: 010-575 70 14

[www.val.se](http://www.val.se)





LÄNSSTYRELSEN  
HALLANDS LÄN

Meddelande

1 (1)

Datum  
2024-05-21

Enligt sändlista

## Kungörelse

### Slutlig rösträkning efter val till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

Länsstyrelsen i Hallands län genomför med början måndagen den 10 juni 2024 kl. 08.00 i Länsstyrelsens lokaler, Slottsgatan 2, Halmstad, den slutliga rösträkningen av de röster som avgivits vid årets val till Europaparlamentet.

Mer information om valresultat finns på [www.val.se](http://www.val.se).

LÄNSSTYRELSEN I HALLANDS LÄN

Anslås på kommunernas anslagstavlor senast den 8 juni 2024.

**Från:** Brev: Val ValAdm <valadm@val.se>  
**Skickat:** den 21 maj 2024 16:28  
**Till:** Brev: Val ValAdm  
**Ämne:** Valmyndighetens nyhetsutskick v. 21 (1)

**Varning:** Det här e-postmeddelandet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller öppna bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

Här kommer en sammanfattning av de senaste nyheterna på Valcentralen. Eftersom det närmar sig val och behovet av att nå ut med information är stort skickar Valmyndigheten sammanfattningar tätare än ordinarie onsdagar. För att inte missa information uppmanar vi alla att själva titta regelbundet på Valcentralen där nyheter publiceras löpande, [Nyheter | Valcentralen](#).

#### [Uppdaterad information om digitala id-handlingar vid röstmottagning | Valcentralen](#)

Om en röstmottagare är osäker på om en väljares identitet kan anses styrkt med en digital id-handling, finns möjlighet till fördjupad kontroll. Saknas sådan möjlighet bör röstmottagaren uppmana väljaren att visa en annan id-handling eller ordna så att en medföljande kan intyga väljarens identitet.

#### [Valmyndighetens informationskampanj är i gång | Valcentralen](#)

Den 13 maj startade Valmyndighetens nationella informationskampanj i köpta medier. Annonseringen går i flera breda medier som löper på fram till och med valdagen. Det övergripande budskapet är "Vi vill bara påminna om att du kan rösta i EU-valet 22 maj-9 juni."

#### [Angående digitala utskick av dubbletröstkort och väljare som vill visa röstkortet i mobilen | Valcentralen](#)

Det är möjligt att skicka dubbletröstkort via mejl till enskilda. Det är viktigt att väljarna underrättas om att de ska skriva ut sitt röstkort och att valnämnden har goda möjligheter att skriva ut röstkort.

#### [Distriktsrapport för uppsamlingsräkning publicerad på Valcentralen | Valcentralen](#)

Nu ligger exempel på distriktsrapport för uppsamlingsräkningen publicerad på Valcentralen.

#### [Hur ska en röst bedömas på ett parti som bytt partibeteckning? | Valcentralen](#)

Information om hur en röst på ett parti som bytt partibeteckning ska bedömas. Exempelvis om det tidigare namnet angivits.

#### [Dagen efter anmälan kan rapportörer logga in på prov | Valcentralen](#)

Rapportörer kallas de som ska rapportera in det preliminära valresultatet från vallokalen via en digital tjänst i telefonen. Nu kan de som kommunen utsett till denna roll testa att logga in för att se att allt fungerar inför valkvällen.

#### [Valsedlarna kan böja sig i valsedelställen | Valcentralen](#)

Vissa upplagor av valsedlarna vid detta val har tyvärr tendensen att böja sig något. Vissa böjer sig bakåt och andra framåt.

#### [Aktuell lista över partier och kandidater | Valcentralen](#)

Sista dag för partier att anmäla deltagande var fredagen den 10 maj. 122 partier har anmält deltagande i tid, och Valmyndigheten har registrerat 121 av dessa som deltagande i valet. 1 parti är fortfarande under handläggning, och det beräknas bli klart senast måndag den 20 maj och publiceras 21 maj.

Hälsningar,  
Valmyndigheten

---

**Max Andersson**  
Valhandläggare

Valmyndigheten  
Telefon: 010-575 70 14

[www.val.se](http://www.val.se)

**Från:** Brev: Val ValAdm <valadm@val.se>  
**Skickat:** den 15 maj 2024 13:45  
**Till:** Brev: Val ValAdm  
**Ämne:** Valmyndighetens nyhetsutskick v. 20

**Varning:** Det här e-postmeddelandet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller öppna bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Här kommer en sammanfattning av de nyheter för kommuner som publicerats på Valcentralen för den senaste veckan. En påminnelse till alla om att titta på Valcentralen regelbundet eftersom nyheter publiceras löpande

[Nyheter | Valcentralen](#). Eftersom informationsbehovet ökar kring valet kommer vi framöver att skicka extra nyhetsutskick när vi når 7 publicerade nyheter på Valcentralen. Syftet är att hålla dessa utskick överskådliga. Ordinarie tidpunkt för utskick är onsdagar.

I Valid finns nu ingången "Röstregistrering" öppen. Där kommer ni så småningom hitta resultatbilagor, men de publiceras först under valveckan, se kalender på Valcentralen. För att registrera förtidsröster ska ni använda "EU-val 2024", menyn "Förtidsröstning" och undermenyn "Registrera förtidsröster".

Det är också flera av er som efterfrågar röstberättigade-statistiken. Den är något försenad på grund av en bugg, vi återkommer med information om när den finns tillgänglig.

[Påminnelse: Tilldela bara de behörigheter i Valid som behövs | Valcentralen](#)

När du som behörighetsadministratör tilldelar behörigheten Regional administratör (RADM) eller Lokal administratör (LADM) i Valid ska du inte addera fler behörigheter till samma användare. Dessa ingår redan och orsakar en "krock" om de läggs till igen, med begränsad funktionalitet som följd.

[Telefonsupport för kommunerna | Valcentralen](#)

På måndag den 20 maj öppnar Valmyndighetens telefonsupport för kommunerna. Telefonnummer kommer att vara 010-5757090.

[Nya foton och symboler till sociala medier-inlägg | Valcentralen](#)

Nu finns nya foton i bildbanken som visar olika situationer inför valet. Det finns också ikoner som kan användas i sociala medier.

[Valmyndighetens nationella lägesbild | Valcentralen](#)

Information om den nationella lägesbilden samt publiceringsdatum finns nu på Valcentralen.

[Menyerna Delad röstlängd och Röstkortsuppgifter kommer att vara stängda onsdagen den 15 maj | Valcentralen](#)

Under onsdagen den 15 maj håller Valmyndigheten genrep för framställandet av röstlängd. Menyerna Delad röstlängd och Röstkortsuppgifter kommer att vara stängda hela dagen.

[Digitalt informationsutskick | Valcentralen](#)

Den 14 - 20 maj skickar Valmyndigheten ut digital information till alla röstberättigade med digital brevlåda. Syftet är att uppmärksamma mottagarna på att röstkortet kommer med posten och var man kan få mer information om valet.

[Nu går det att rapportera incidenter via webbformulär | Valcentralen](#)

På Valcentralen finns nu information om vilka incidenter vi vill att ni rapporterar till oss i samband med valgenomförandet. Där finns också ett webbformulär att använda när rapporter skickas in.

[Extra öppettider i kundtjänsten för Valid | Valcentralen](#)

Nu när det närmar sig val förväntar vi oss ökad aktivitet i Valid. Därför har vi utökat öppettiderna i Validsupporten under starten av utlandsröstningen, under helger och under valdagen.

Hälsningar,  
Valmyndigheten

---

**Max Andersson**

Valhandläggare

Valmyndigheten

Telefon: 010-575 70 14

[www.val.se](http://www.val.se)